

Редеофинисање агресије

Радња агресије,
статут Међународног кривичног суда
и
Резолуција Генералне скупштине УН
3314

Три познате дефиниције агресије у међународном праву.

- Прва, она из Статута Нирнбершког суда (1945)
- Друга, она из Резолуције 3314 (1974) Генералне скупштине УН
- Трећа, она из новог чл. 8bis Римског статута након допуна из Кампале (2010)

- Агресија- знак спаса против старног мешања или ограничење у остваривању претензија великих сила
- Од обичне норме којом се забрањује агресија до система индивидуалне кривице пред МКС-ом
- Агресивни ратови - константна у развоју човечанства
- Инкриминисање агресије као посебног кривичног дела-тековине новијег доба (од Версаја до Кампале)

Историјски порекло кривичног дела агресије

- Платон, Аристотел, Тома Аквински, Хуго Гроцијус
- Версајски мировни уговор(1919)
- Пакта друштва народа(1920)
- Келог-Брајанов пакт(1928)
- Међусавезничка конференција о кажнавању ратних злочина (Лондон,1942)

Статут Нирнбершког војног трибунала(1945)

- Статут овог трибунала агресију дефинише као: *“планирање, припремање, започињање или вођење агресорског рата или рата којим се крше међународни уговори, споразуми или гаранције или учествовање у заједничком плану или завери за извршење било ког од горе наведених дела.”*
- Шта се подразумевало под агресијом - нигде није дефинисано
- У пресуди из 1947 г. Истакнуто да је најтеже међународно кривично дело
- Два основна проблема
 1. Да докажу да је кр. дело агресије утановљено још пре 1945.
 2. Да се предвиђа и одговорност појединца

Резолуција Генералне скупштине Уједињених нација 3314

- * *Повеља УН* изричито предвиђа да ће се чланице УН уздржати од претње или употребе силе против територијалног интегритета, политичке независности или на било који други начин супротан сврси УН
- Према *Резолуцији 3314* (чл.1) агресијом се сматра: " употреба оружане силе једне државе против суверенитета, територијалне целокупности или политичке независности друге државе, односно на било који други начин који није у сагласности са Повељом УН.
- (чл. 2) "Првоотпочињање употребе оружане силе од старне једне државе противно повељи- представља *prima facie* доказ извршења акта агресије"
- (чл. 3)набројани сви акти агресије
- Претња употребе оружане силе и други облици агресије (економске, идеолошке, културне) нису обухваћени дефиницијом

- Чл. 5 резолуције предвиђа да “никакви разлози било које природе, политички, економски, војни и други не могу служити као оправдање за агресију” (принцип неизвинљивости)
- Резолуција оставља Савету Безбедности могућност да сходно Повељи, може да процени да ли би у конкретном случају било оправдано да се један оружани акт сматра агресијом.
- Позивајући се на Повељу УН и Декларацију о принципима међународног права о пријатељским односима и сарадњи држава, Резолуција указује да ништа у њеној дефиницији агресије ни на који начин не може повредити право народа на самоопредељење, слободу и независност народа који су тог права силом лишени.
- Поједине међународне злочине могу учинити и појединци у својству највиших државних функционера – отвара се питање одговорности држава

Период после 1974

- У годинама након усвајања Резолуције 3314 дефиниција агресије садражана у њој била је потврђена и поменута у неколико међународних докумената.
- У пракси МКС-а (International Court of Justice) питање агресије је постављено 1986. године у случају Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America)
- СБ је 1985 као акте агресије окарактерисао напад Израела на циљеве Палестинске ослободилачке организације и напад Јужне Африке на Анголу.

Агресија и МКС Римски статут (1998)

- Договорено да агресија спада у кривична дела за која је надлежан МКС (чл. 5)
- МКС ће постати надлежан за кривично дело агресије тек након што се установе елементи бића овог кривичног дела и испуне услови за установљавање надлежности суда
- Чл 123 Статута прописује да ће 7 година након ступања на снаху овог стаута, генерални секретар УН сазвати конференцију за поновно разматрање, да би се размотрили евентуални амандмани
- Званично објашњење за овакав поступак било је да се ради о спорном појму који није дефинисан и довољно јасан(што не одговара стварности)
- Главни узрок због којег агресија остаје недефинисана у Римском статуту- питање улоге Савета Безбедности УН

Ревизиона конференција у Кампали (2010)

- Надлежност за кривично дело агресије само у односу на кривична дела која буду учињена годину дана након што првих 30 држава буде ратификовало те амандмане
- Према дефиницији, која је унесена у нови **члан 8 bis** Статута, под злочином агресије сматра се *планирање, припремање, отпочињање или вршење, неког акта агресије који по својој природи, тежини и обиму представља очигледно кршење Повеље УН, од стране лица које је у позицији да наређује (усмјерава) политичке или војне операције неке државе или да врши стварну контролу над њима (ст.1)*
- Агресија дефинисана само као употреба оружане силе, а не и као претња употребом силе и употреба других облика неоружане силе (ужа дефиниција од оне у Повељи)

Надлежност МКС и улога Савета безбедности УН

- Сталне чланице Савета Безбедности залагале су се за то да једино СБ може да покрене истрагу за ово кр.дело
- Већина осталих држава- за то да одлуку може да донесе и предпретресно веће Суда- ако је кр.дело пријављено од Тужилаштва или државе чланице

*Компромисно решење: започињање истраге од стране Тужилаштва условљено је "политичком" одлуком Савета Безбедности

Уколико СБ не утврди постојање агресије у року од 6 месеци од дана обавештења од Тужилаштва- тужилац може наставити са истрагом под условом да то одобри предпретресно веће Суда уз одређена ограничења

1) У односу на државе које нису чланице статута

2) Државе чланице Статута могу поднети декларацију у којој изјављују да не прихватају надлежност Суда

3) СБ може стопирати започињање или спровођење истраге у року од 12 м.

Нато бомбардовање
Југославије 1999. као
класичан случај агресије

- Дефиниција из члана 8bis као правни основ за квалификацију догађаја из 1999.
- Индивидуална одговорност / одговорност државе
- Испуњени сви акти агресије наведени у резолуцији сем онога из тачке е

- Претпоставка да је на делу агресија
- Борба за национално ослобођење као могући изузетак
- Могуће оправдање
 1. Спречавање српског геноцида над албанским становништвом
 2. Хуманитарна интервенција

Закључна разматрања

- НАТО напад на Југославију 1999. није могао да буде означен од Савета безбедности као агресија јер су његови главни покретачи, планери и извршиоци била три стална члана Савета са тзв. правом вета
- Са друге стране 1999. године МКС још није почео са радом и дефиниција агресије дата је много касније (2010) стога суд није могао своју надлежност да заснује ретроактивно.
- Из свега изложеног следи недвосмислени закључак да је напад НАТО алијансе био класичан случај агресије.